

Vlaamse overheid

sarc

Strategische AdviesRaad voor
Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Sectorraad Kunsten en Erfgoed

STRATEGISCHE ADVIESRAAD

INTERNATIONAAL
VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

SARO

Strategische Adviesraad
Ruimtelijke ordening
Onroerend erfgoed

Het UNESCO-Verdrag ter bescherming van cultureel erfgoed onder water, aangenomen in Parijs op 2 november 2001

**Advies 2010/1 (SARiV)
Advies 243-05 (SARC)
Advies 2010/004 (SARO)
2 februari 2010**

Ontwerp van decreet houdende instemming met het UNESCO Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water

Op haar vergadering van 4 december 2009 hechte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerp van decreet houdende instemming met het UNESCO-Verdrag ter bescherming van het cultureel erfgoed onder water, aangenomen in Parijs op 2 november 2001.

De Sectorraad Kunsten en Erfgoed van de SARC adviseert hierover samen met de Strategische Adviesraad Internationaal Vlaanderen (SARiV) en de Strategische Adviesraad Ruimtelijke ordening en Onroerend erfgoed (SARO), die eveneens om advies gevraagd werden (hierna: "de raden"). Zij brengen volgend advies uit op 2 februari 2010.

ADVIES

Situatieschets

Het voorliggende ontwerp van decreet heeft als doel het Verdrag te ratificeren dat de bescherming van het cultureel erfgoed onder water op internationaal niveau bindend en afdwingbaar maken zodat plunderingen kunnen worden tegengegaan.

Dit cultureel erfgoed, roerend en onroerend, dient bewaard te worden 'ten voordele van de mensheid'. Het dient met andere woorden zoveel mogelijk *in situ* bewaard te worden en toegankelijk gemaakt. Als elementen van dat erfgoed toch gerechtvaardigd gedeeltelijk of compleet boven water worden gebracht, moet dat leiden tot publieke toegankelijkheid via musea, presentaties, publicaties en andere media zoals film, video, cd-roms en websites.

Het Verdrag is in werking getreden op 2 januari 2009, en ondertussen hebben een dertigtal landen de tekst al geratificeerd of geaccepteerd.¹

Gedeelde bevoegdheden

Het UNESCO-Verdrag ter bescherming van cultureel erfgoed onder water is een zgn. gemengd verdrag dat bepalingen bevat die ressorteren onder de bevoegdheid van zowel de gemeenschappen en de gewesten als van de federale overheid.

Zo zijn de Gewesten bevoegd voor het archeologisch onroerend erfgoed en de Gemeenschappen voor het roerend archeologisch patrimonium. Voor wat de uitvoering van dit Verdrag betreft, is volgens de huidige praktijk de territoriale bevoegdheid van de Gewesten beperkt, waardoor de grenzen van het Vlaamse Gewest zeewaarts eindigen aan de provinciegrens van West-Vlaanderen. Dit betekent dat het Vlaamse Gewest in beginsel slechts bevoegd is tot aan de basislijn (*kustlijn*). De Raad van State heeft dan ook duidelijk gemaakt dat uit de geografische afbakening van het Vlaamse Gewest moet worden afgeleid dat de territoriale zee niet tot het Vlaamse Gewest behoort, maar onder de bevoegdheid van de federale overheid. Zowel het archeologisch roerend als onroerend patrimonium in de Noordzee zijn dus federale materie.²

Het zou echter kunnen worden geargumenteed dat de uitoefening van de materiële bevoegdheid van de Gewesten ook in de territoriale zee tot hun bevoegdheid behoort. Door verschillende auteurs wordt immers opgeworpen dat het uitoefenen van gewest- en gemeenschapsbevoegdheden in de territoriale zee door de federale overheid een anomalie is, die gebaseerd is op een foute interpretatie van het internationale recht³ en van de Belgische Grondwet.⁴ Bovendien zou deze in geen geval meer

¹ [<http://portal.unesco.org/la/convention.asp?KO=13520&language=E>]

² Zie M. Deweydt, (2006). *Maritime archaeological heritage legislation in Flanders/Belgium = Wetgeving in verband met het maritiem archeologisch erfgoed in Vlaanderen/België*, in: M. Pieters,; G. Gevaert, et al. (Ed.) (2006).

³ Y. Lejeune, *La mer territoriale fait-elle partie du territoire de la province*, Administration publique (Trimestriel), 1976-77, (332), 337-339.

⁴ J. Velaers, *De Grondwet en de Raad van State*, Afdeling Wetgeving, Antwerpen, Maklu, 1999.